

El seny dels pressupostos

La setmana passada el ple del Parlament de Catalunya va celebrar el debat sobre els pressupostos 2012. El rebuig de CiU i PPC a les esmenes a la totalitat presentades pel PSC, ICV-EUiA, ERC, Ciutadans i Solidaritat permet continuar la tramitació parlamentària del projecte de llei dels pressupostos. Durant la presentació dels comptes el conseller d'Economia i Coneixement, Andreu Mas-Colell, va dir que el pressupost del 2012 es complementa amb el del 2011. Segons paraules textuais del conseller, l'objectiu de la Generalitat és fer compatible "la garantia de la qualitat de la prestació dels serveis bàsics a la ciutadania i la continuïtat de l'estat del benestar" amb la "continuïtat ineludible de l'esforç per assolir els objectius de dèficit públic i de control del deute". El mateix Mas-Colell va definir aquest objectiu com un exercici de responsabilitat, prudència, equilibri i seny.

L'ús que va fer el conseller del substantiu *seny* no és casual ni gratuït. Des de diferents àmbits, el seny es considera un dels símbols culturals de Catalunya. Històricament el seny representava el sentit comú que es construïa com a resultat de les normes socials i l'escala de valors dominant en la societat catalana tradicional. El seny emergia en oposició a la rauxa, un conflicte que tenia la seva traducció en la cultura cristiana en termes de virtut i pecat. Actualment el diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans defineix la paraula *seny* com una "sana capacitat mental que és penyora d'una justa percepció, apreciació, captinença, actuació". Quan Mas-Colell defineix els pressupostos 2012 com una proposta assenyada, està dient que són uns pressupostos propis de la societat catalana, una societat capaç de percebre el context actual i actuar en conseqüència. D'aquesta manera, situa el debat dels pressupostos en l'eix nacionalista i el desplaça de l'eix esquerra-dreta. La idea de fons defensa que "els catalans som assenyats davant la situació actual i fem el que cal perquè no hi ha més opcions polítiques". Ara bé, segons la definició de l'Institut d'Estudis Catalans, el seny és "penyora d'una justa percepció i actuació". La justícia és una qüestió més ideològica que nacionalista. Fins a quin punt els pressupostos



SARA MORENO

SOCIÒLOGA



proposen un canvi de paradigma que garanteix el manteniment de l'estat del benestar: de la retallada en la despesa a l'increment dels ingressos. Mentre que l'any passat els pressupostos incorporaven entre els seus principis el compromís de reducció de la despesa, enguany incorporen el compromís de repartir l'esforç en l'ajustament. A la pràctica això suposa que l'any passat es va reduir la despesa un 10% respecte al 2010 sense augmentar els ingressos. Per contra, aquest any la despesa només es redueix un 0,7% i es proposa un augment dels ingressos a través de les taxes.

En cap cas la proposta representa un canvi de paradigma, ja que segueix actuant sobre la realitat des d'un plantejament ideològic propi dels partits polítics de dretes.

D'una banda, la retallada en educació i salut del 2011 afavoreix el sistema privat de serveis educatius i sanitaris. I l'increment de les taxes del 2012 afavoreix la classe més benestant en la mesura que els impostos indirectes els afecten menys que els impostos directes aplicats amb progressivitat. La classe treballadora és la gran perjudicada d'aquestes mesures, ja que és la principal usuària de la xarxa de serveis públics i la que més pateix la pujada de les taxes perquè és la que menys té.

De l'altra, cal tenir present que malgrat el manteniment de la despesa respecte a l'any passat, aquesta despesa inclou noves partides per valor de 1.000 milions d'euros en concepte d'interessos, la qual cosa obliga a disminuir la despesa global en altres partides. La Generalitat ha optat per fer-ho a través de les mesures d'estalvi que afecten els treballadors públics. A ningú se li escapa que aquestes mesures d'estalvi tenen conseqüències directes sobre l'oferta dels serveis públics. De manera que la classe treballadora és, altre cop, la més perjudicada.

Apel·lar al seny dels pressupostos sembla agosarat si es tenen en compte els dèficits en termes de justícia social. El pas de la reducció de la despesa a l'increment dels ingressos és un fals canvi de paradigma. Segons el filòsof de la ciència Thomas Khun, els paradigmes són posicionaments científics universalment reconeguts que durant cert temps proporcionen models de problemes i solucions a una comunitat científica. Salvant les enormes distàncies que separen la ciència de la política, el projecte de llei de pressupostos de la Generalitat segueix oferint les mateixes solucions per sortir de la crisi econòmica. Cal recordar que ni el destí de la despesa ni l'origen dels ingressos són neutres ideològicament.

2012 són el resultat d'una justa percepció i actuació del context actual? ¿És just el tiquet moderador per a receptes farmacèutiques? ¿És just l'increment de les taxes del transport públic?

Obviament el conseller Mas-Colell defensa la justícia dels números que presenta seguint els principis bàsics orientadors de l'any passat: austeritat, prioritat en la despesa social, credibilitat i corresponsabilitat. Segons el plantejament del Govern, els pressupostos d'enguany

Apel·lar al seny dels pressupostos de la Generalitat sembla agosarat si es tenen en compte els dèficits en termes de justícia social